

ONLAYN MUSIQA TA'LIMI: AFZALLIKLARI VA MUAMMOLARI

Muxamedov To'lg'injon Djurayevich

Buxoro davlat universiteti Sport va san'at fakulteti

Tasviriy san'at va musiqa ijrochiligi kafedrasida dotsenti

tulkinjonmuxamedov@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada onlayn musiqa ta'limining zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni, afzalliklari, mavjud muammolari hamda ularni bartaraf etish yo'llari ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi natijasida musiqa ta'limi yangi bosqichga ko'tarilib, ta'lim jarayonining sifati va samaradorligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratildi. Shu bilan birga, amaliy mashg'ulotlarni masofadan tashkil etish, ovoz sifati, texnik vositalar va baholash tizimi bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Tadqiqot natijalariga asoslanib, onlayn musiqa ta'limini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: onlayn ta'lim, musiqa ta'limi, masofaviy ta'lim, raqamli texnologiyalar, innovatsion pedagogika, multimedia, sun'iy intellekt, musiqiy kompetentlik.

Аннотация

В данной статье с научно-педагогической точки зрения анализируются место онлайн-музыкального образования в современной системе образования, его преимущества, существующие проблемы и пути их решения. Развитие цифровых технологий вывело музыкальное образование на новый уровень, создав дополнительные возможности для повышения качества и эффективности образовательного процесса. Вместе с тем сохраняются проблемы, связанные с организацией практических занятий в дистанционном формате, качеством звука, техническим оснащением и системой оценивания. На основе результатов исследования предложены рекомендации по совершенствованию онлайн-музыкального образования.

Ключевые слова: онлайн-образование, музыкальное образование, дистанционное обучение, цифровые технологии, инновационная педагогика, мультимедиа, искусственный интеллект, музыкальная компетентность.

Abstract

This article analyzes the role of online music education in the modern educational system, its advantages, existing challenges, and possible solutions from a scientific and pedagogical perspective. The rapid development of digital technologies has brought music education to a new level by creating new opportunities to improve the quality and effectiveness of the educational process. At the same time, there are challenges related to the organization of practical distance learning, audio quality, technical equipment, and assessment methods. Based on the research findings, recommendations are proposed for improving the effectiveness of online music education.

Keywords: online education, music education, distance learning, digital technologies, innovative pedagogy, multimedia, artificial intelligence, musical competence.

Kirish

So‘nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta‘lim tizimida yangi yondashuvlarning shakllanishiga sabab bo‘ldi. Ayniqsa, masofaviy ta‘lim texnologiyalarining keng joriy etilishi musiqa ta‘limini ham yangi bosqichga olib chiqdi. An‘anaviy dars mashg‘ulotlari bilan bir qatorda Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Moodle kabi platformalar orqali tashkil etilayotgan onlayn mashg‘ulotlar ta‘limning uzluksizligini ta‘minlamoqda.

Musiqa ta‘limi boshqa fanlardan farqli ravishda nazariy bilimlar bilan bir qatorda ijrochilik mahorati, eshitish qobiliyati, musiqiy tafakkur va ijodiy faoliyatni ham rivojlantirishni nazarda tutadi. Shu sababli uni masofaviy shaklda tashkil etish o‘ziga xos metodik yondashuvlarni talab etadi. Onlayn ta‘limning imkoniyatlari va cheklovlarini chuqur tahlil qilish musiqa pedagogikasining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot metodlari

Mazkur tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, kuzatish, umumlashtirish va pedagogik tajribalarni o'rganish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, onlayn musiqa mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ilg'or tajribalar tahlil qilindi.

Asosiy qism

Onlayn musiqa ta'limining eng muhim afzalliklaridan biri ta'limning ochiqligi va qulayligidir. Talabalar yashash hududidan qat'iy nazar, internet orqali darslarda qatnashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu ayniqsa olis hududlarda istiqomat qiluvchi talabalar uchun katta qulaylik yaratadi.

Raqamli platformalar orqali video, audio va interaktiv materiallardan foydalanish o'quv jarayonini yanada boyitadi. Turli nota muharrirlari, virtual musiqa asboblari va multimedia ilovalari talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Dars yozuvlarini qayta ko'rish imkoniyati esa o'quv materiallarini chuqurroq o'zlashtirishga xizmat qiladi.

Onlayn ta'lim xalqaro tajribalarni o'rganish imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Talabalar xorijiy professorlarning mahorat darslari, xalqaro seminarlar va konferensiyalarda masofadan turib ishtirok etishlari mumkin. Bu esa ularning kasbiy dunyoqarashini kengaytiradi hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, onlayn musiqa ta'limida qator muammolar ham uchraydi. Eng asosiy muammolardan biri internet tarmog'idagi kechikish va ovoz sifatining pasayishidir. Ayniqsa, ansambl, xor va jo'rnavozlik mashg'ulotlarida ovoz sinxronligining buzilishi mashg'ulot samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Musiqa ijrochiligida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi bevosita muloqot muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi ijrochining qo'l holati, nafas olishi, tovush chiqarish texnikasi yoki cholg'u ushlarish usulini amaliy ko'rsatmalar orqali tuzatadi. Onlayn darslarda esa bu imkoniyatlar ma'lum darajada cheklanadi.

Texnik vositalarning yetarli emasligi ham dolzarb muammolardan biridir. Ayrim talabalarda sifatli mikrofon, kamera yoki tezkor internet mavjud emasligi dars sifatiga

salbiy ta'sir qiladi. Bundan tashqari, masofaviy ta'limda ayrim talabalarning motivatsiyasi pasayishi, mustaqil ishlashga tayyor emasligi ham kuzatiladi.

Baholash jarayonida ham murakkabliklar yuzaga keladi. Talabani ijrosi yozib yuborilgan audio yoki video orqali baholanganida yozuv sifati, montaj yoki texnik ishlov berish natijalarga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu esa baholashning xolisligini ta'minlashni murakkablashtiradi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish zarur. Yuqori tezlikdagi internet infratuzilmasini rivojlantirish, professional audio uskunalardan foydalanish, interaktiv platformalarni takomillashtirish hamda elektron portfoliolarni joriy etish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi musiqiy tahlil dasturlari talabalarning ijro mahoratini avtomatik baholash va xatolarni aniqlash imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Bugungi kunda aralash ta'lim (Blended Learning) modeli musiqa ta'limi uchun eng maqbul yechimlardan biri sifatida qaralmoqda. Ushbu modelda nazariy mashg'ulotlar onlayn, amaliy mashg'ulotlar esa auditoriya sharoitida tashkil etiladi. Natijada onlayn ta'limning qulayliklari va an'anaviy ta'limning samaradorligi uyg'unlashadi.

Xulosa

Onlayn musiqa ta'limi zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. U ta'limning ochiqligi, moslashuvchanligi va innovatsion rivojlanishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish, texnik ta'minot va baholash tizimi bilan bog'liq muammolarni bartaraf etish zarur.

Kelgusida sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari, yuqori sifatli audio platformalar hamda zamonaviy raqamli pedagogik vositalarni joriy etish onlayn musiqa ta'limining samaradorligini yanada oshiradi. An'anaviy va onlayn ta'limning uyg'unlashuvi esa bo'lajak musiqa fani o'qituvchilarining kasbiy hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirishning eng samarali yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bates A. W. *Teaching in a Digital Age*. Vancouver: Tony Bates Associates, 2022.
2. Hodges C., Moore S., Lockee B., Trust T., Bond A. *The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning*. EDUCAUSE Review, 2020.
3. Salmon G. *E-Moderating: The Key to Online Teaching and Learning*. Routledge, 2013.
4. Mishra P., Koehler M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*. 2006.
5. UNESCO. *Guidance on Digital Learning and Education*. Paris, 2023.
6. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining raqamli ta'limni rivojlantirishga oid me'yoriy hujjatlari.
7. T. Muxamedov. Musiqa cholg'u ijrochiligida mustaqil ish bajarishni to'g'ri tashkil qilishning ba'zi usullari . Образование и инновационные исследования (2024 год № 1) 187-191-betlar
8. T. Muxamedov. O'smirlarning emotsional rivojlanishiga musiqa janrlarining ta'siri . "Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi" ilmiy-amaliy jurnal № 12-son, 1-qism 2025403-407 betlar
9. T. Muxamedov. Talabalar bilan madaniy tadbirlar tashkillashtirishning psixologik omillari. Ta'limda istiqbolli izlanishlar-xalqaro ilmiy-metodik jurnal №8/2025 ISSN:3060-527X. 208-213 -betlar
10. T. Мухамедов. Формирование готовности специалиста в области музыки к осуществлению профессиональной деятельности. Вестник интегративной психологии. Выпуск 31часть1 2024219-221 betlar
11. T. Muxamedov. Boshlang'ich maktab yoshi o'quvchilarida musiqiy intellektni rivojlantirish usullari. Innovative Development in Educational Activities June 15, 2024 ISSN: 2181-3523 VOLUME 3 | ISSUE 11 | 2024